

İnşaat Taahhüt İşlerinde Vergi Tevkifatı (Stopaj) Uygulaması

SÖZLEŞMEYE GÖRE, İŞİN BAŞLADIĞI YILDA BİTİRİLMESİ ÖNGÖRÜLMESİ İş sözleşmede yazılı olduğu biçimde başladığı yılda bitirilmişse, bu durumda, ilgili yılda müteahhitlere yapılan hak ediş veya avans ödemelerinden vergi tevkifatı (stopaj) yapılmaz. **SÖZLEŞMEYE GÖRE İŞ MART/2017 DE BAŞLAYACAK VE OCAK/2018 DE BİTİRİLECEĞİ** Sözleşmeye göre işin süresi bir yıldan az olmakla birlikte, iş başladığı yılda bitmeyecektir. İş yıllara yaygın bir iştir. Dolayısıyla, işin başladığı tarihten bitim tarihine kadar olan sürede, müteahhide yapılacak her türlü hak ediş ve/veya avans ödemelerinden vergi tevkifatı /stopaj yapılması zorunludur. İşin yıllara yaygın olduğu işin başında sözleşmede bellidir. **SÖZLEŞMEYE GÖRE NİSAN/2017 DE BAŞLAMASI VE ARALIK/2017 DE BİTİRİLMESİ ÖNGÖRÜLEN İŞ, OCAK/2018 DE BİTİRİLMESİ** Yapılan sözleşmede işin başladığı yılda bitirileceği öngörülmesine rağmen, iş, her hangi bir nedenle başladığı yılın sonunda bitirilememiş ise, bu durumda uygulamada taraflar arasında ek sözleşme yapılarak süre uzatıldığı ve inşaat faaliyetinin devam ettirildiği görülmektedir. Burada iş, ek sözleşme ile birlikte ve bu ek sözleşmenin yapıldığı tarih itibariyle yıllara yaygın hale gelmektedir. Dolayısıyla ek sözleşmenin yapıldığı tarihten itibaren, müteahhide yapılacak avans veya hak ediş ödemelerinden vergi tevkifatı (stopaj) yapılması gerekmektedir. Başka bir ifadeyle, bu iş nedeniyle, müteahhide, işin başladığı tarihten süre uzatılmasına konu olan ek sözleşmenin yapıldığı tarihe kadar yapılan ödemelerden (avans veya hak edişlerinden) vergi tevkifatı (stopaj) yapılmayacak, stopaj, ek sözleşme tarihinden itibaren yapılacak ödemelerde söz konusu olacaktır. Ek sözleşme yapılmamış olması durumunda vergi tevkifatı (stopaj), işin

başladığı yılı izleyen yılın başından itibaren başlayacaktır. Örneğin, sözleşmeye göre işin süresi: 15/04/2017 – 31/12/2017 dir.İşin yıl sonuna kadar tamamlanamayacağı görülerek, 25/12/2017 de ek sözleşme yapılmış ve süre uzatılarak işin bitim tarihi 20/01/2018 olarak yeniden belirlenmiştir. Buna göre, 15/04/2017 – 24/12/2017 arasında müteahhide yapılan avans veya hak ediş ödemelerinden vergi tevkifatı (stopaj) yapılmaz. Ancak, 25/12/2017 (dahil) den itibaren müteahhide yapılacak avans veya hak ediş ödemelerinden % 3 oranında vergi tevkifatı (stopaj) yapılacaktır. Bu örnek uygulamada ek sözleşmenin yapılmadığını varsayalım. Bu durumda, 2017 yılında 31/12/2017 tarihine kadar yapılan ödemelerde stopaj olmayacak, vergi tevkifatı (stopaj) 01/01/2018 tarihinden itibaren yapılan ödemelerde söz konusu olacaktır. **SÖZLEŞMEYE GÖRE TEMMUZ/2017 DE BAŞLAMASI VE OCAK/2018 DE BİTİRİLMESİ ÖNGÖRÜLEN İŞ, ARALIK/2017 DE BİTİRİLMESİ** İşin başında bu işin yıllara yaygın olacağı sözleşmeyle bellidir. Taraflar işin devamı süresince bu işin Aralık/2017 de biteceğini önceden bilmemektedirler. Dolayısıyla, sözleşmeye göre yıllara yaygın olan bu iş nedeniyle işin başından itibaren müteahhide yapılacak olan ödemelerden vergi tevkifatı (stopaj) yapılacaktır. Şayet sözleşmede müteahhide hak ediş ödemesinin işin bitiminde yapılacağı belirtilmişse, bu durumda, işin bittiği tarih itibariyle bu işin sözleşmeye rağmen yıllara yaygın bir iş olmadığı fiili durumu ortaya çıkmış olacağından, müteahhide bu tarih itibariyle yapılacak hak ediş ödemesinden vergi tevkifatı (stopaj) yapılmaması gerekir. **SÖZLEŞMEYE GÖRE ARALIK/2016 DA BAŞLAMASI VE MAYIS/2017 DE BİTİRİLMESİ ÖNGÖRÜLEN İŞ, OCAK/2017 DE BAŞLAMIŞ, TEMMUZ/2017 DE BİTİRİLMESİ** GVK 42. Madde hükmü kapsamında, inşaat taahhüt işinde işin fiilen yapıldığı süre esas alınmalı ve bu iş fiilen başladığı yılda bitirilmemişse söz konusu madde hükmünce yıllara yaygın (sari) inşaat taahhüt işi kabul edilmelidir.. Dolayısıyla, fiilen sözleşmenin yapıldığı yılı izleyen yılda başlamış ve aynı yılda bitirilmiş olan inşaat taahhüt işlerinde, iş yıllara yaygın sayılamayacağından (fiili duruma göre...) vergi tevkifatı (stopaj) da söz konusu

olmayacaktır. **İŞLE İLGİLİ HER HANGİ BİR SÖZLEŞME YAPILMAMASI** İnşaat taahhüt işlerinde işin başlangıcında ve devamında hiçbir yazılı sözleşmenin bulunmaması durumunda, vergi tevkifatı (stopaj), işe başlanılan yılı takip eden yıl başından itibaren yapılacak ödemelerde söz konusu olacaktır. Bu gibi durumlarda işin başladığı yılda stopaj yapılmayacaktır. Bize göre, tarafların hak ve yükümlülüklerinin yazılı bir sözleşmeye bağlanmamış olmasının, özellikle hukuki ve mali sonuçlarının olabileceği hususu bilinmeli ve sözleşmeler noter onaylı düzenlenmelidir.. **YAPILAN SÖZLEŞME, FİİLİ DURUMU** İnşaat taahhüt işlerinde, inşaat sözleşmelerinin vergi tevkifatı konusunda belirleyici olması, sözleşme yapanların işin başındaki her türlü iyi niyetlerinin yanında, maalesef fiili durumla örtüşmeyen uygulamaları da beraberinde getirebilmektedir. Şüphesiz bu durum, verginin zamanında alınamaması, vergilendirmede adaletsizlik ve makro dengelerin korunamaması gibi olumsuz sonuçlara neden olabilmektedir. Örneğin, 10 katlı 20 bloktan oluşan bina inşaatı ile ilgili düzenlenecek inşaat taahhüt sözleşmesinde, işin Eylül/2017 de başlayıp Aralık/2017 de bitirileceğinin yer alması, olayın gerçek mahiyetine aykırıdır, fiili duruma uygun değildir. Bu işin, işin başında yıllara yaygın olacağı bellidir... Bir inşaat taahhüt işini üstlenen müteahhit, bu işi örneğin üç yılda tamamlayacaksa, bu işle ilgili olarak, işin başladığı tarihten bitirildiği tarihe kadar müteahhide yapılacak ödemelerden vergi tevkifatı (stopaj) yapılması gerekecektir. İnşaat taahhüt işleriyle ilgili yapılan sözleşmelerde, işin niteliğinin çok iyi gözden geçirilmesi, işin bitim tarihinin-süresinin tespitinde gerçekçi olunması, vergi tevkifatı uygulaması ve ileride olası cezalı vergi tarhiyatlari açısından son derece önemlidir. Normal şartlarda en az üç yılda tamamlanabilecek bir inşaat taahhüt işinin, yıllara yaygın hale gelmesini önleyebilmek için, başladığı yılda bitirileceğine dair yapılan sözleşme hükmünün, fiili durumla ilgisinin olamayacağı açıktır... 213 sayılı Vergi Usul Kanunu Md./3-B:''İspat: Vergilendirmede vergiyi doğuran olay ve bu olaya ilişkin muamelelerin gerçek mahiyeti

esastır...İktisadi ve teknik icaplara uymayan veya olayın özelliğine göre normal ve mutad olmayan bir durumun iddia olunması halinde ispat külfeti bunu iddia eden tarafa aittir.'' İşin başında yıllara yaygın olacağı bilinen bir inşaat taahhüt işinin, işe başlanılan yıl içinde bitirileceğini sözleşmeyle hüküm altına almış olmanın, bu işin yıllara yaygın bir iş olduğu mahiyetini ortadan kaldırmayacağı ve dolayısıyla bu işle ilgili olarak işe başlama tarihinden itibaren hak sahiplerine yapılan ödemelerden vergi tevkifatı yapılması gerektiği kanaatindeyiz. **İNŞAAT TAAHHÜT İŞİ FARKLI SÖZLEŞMELERLE AYNI MÜTEAHHİDE VERİLMESİ** Aynı inşaat işinde, ayrı ayrı sözleşmelerle işin kısım kısım aynı müteahhide verilmesi ve müteahhidin de yapacağı her işi başladığı yılda tamamladığı düşünülürse, bu durumda aynı iş için müteahhide yapılan ödemelerde vergi tevkifatı söz konusu olmayacaktır. Örneğin, müteahhit, binaların dış sıvalarının yapılması taahhüt işini sözleşmeye bağlı olarak Nisan/2016 da üstlenmiş ve Aralık/2016 da bitirmiştir. Aynı müteahhit, aynı binaların boya taahhüt işini farklı bir sözleşmeyle Ocak/2017 de üstlenmiş ve Mayıs/2017 de bitirmiştir. Bu örnek uygulamada şekil olarak yapılan işler başladığı yıllarda bitirildiği için vergi tevkifatı (stopaj) olmayacağı düşünülebilir. Ancak, vergilendirmede vergiyi doğuran olayın gerçek mahiyeti esastır ve şekli değil fiili duruma itibar edilir.(VUK/Md-3) İnşaat taahhüt işleriyle ilgili yapılan sözleşmelerde, işin niteliğinin çok iyi gözden geçirilmesi ve işin tamamının müteahhit açısından **birbirini izleyen bir bütünlük içinde olup-olmadığının** doğru şekilde tespit edilmesi, vergi tevkifatı uygulaması ve ileride olası cezalı vergi tarhiyatlari açısından son derece önemlidir. **YILLARA YAYGIN İNŞAAT TAAHHÜT İŞLERİNDE, İŞİN BİR KISMININ VEYA TAMAMININ İŞİ ÜSTLENEN MÜTEAHHİT TARAFINDAN BAŞKA MÜTEAHHİTLERE (TAŞERONLARA-ALT MÜTEAHHİTLERE) YAPTIRILMASI DURUMUNDA VERGİ TEVKİFATI (STOPAJ) UYGULAMASI:** Vergi tevkifatı (stopaj) açısından konu, birden fazla takvim yılına sirayet eden inşaat ve onarma işlerinin taahhüde dayalı olarak yapılması karşılığında hak edilen istihkakların veya alınan

avansların varlığıdır. Burada alt müteahhit (taşeron), asıl müteahhide karşı inşaat işini taahhüt eden konumundadır. Şayet taşeronun yaptığı inşaat taahhüt işi yıllara yaygın bir iş ise, bu durumda müteahhit de, taşerona yapacağı avans ve/veya hak ediş ödemelerinden vergi tevkifatı (stopaj) yapmak zorundadır. Taşeronların, taahhüt işini üstlenen asıl müteahhide yaptıkları işler nedeniyle hak edecekleri tutarların, müteahhitler tarafından kendilerine ödenmesi sırasında, müteahhitlerce, taşeronlara yaptırdıkları işin inşaat taahhüt işi olup-olmadığı ve bu işin yıllara yaygın olup-olmadığı hususlarının topluca dikkate alınması ve yaptırılan iş Gelir Vergisi Kanunu 42.madde kapsamında ise, bu durumda taşeronlara yapacakları ödemelerden vergi tevkifatı (stopaj) yapmaları gerekmektedir. **ÖRNEK:** Konut inşaatı faaliyetinde bulunan (A) Ltd.Şti., inşaatın yapımını anahtar teslimi şeklinde inşaat taahhüt sözleşmesine bağlı olarak (B) işletmesine vermiştir. Sözleşmeye göre (B) işletmesi 2017 yılında başlayacağı inşaatı 2018 yılında teslim edecektir. (B) işletmesi işin bir kısmını (C) ye vermiş, (C) işletmesi aldığı işin bir kısmını (D) ye, bir kısmını (E) işletmesine vermiştir. (E) işletmesi de işin bir kısmını (F) işletmesine yaptırmıştır. İşletmelerin sözleşmelere ve fiili duruma uygun olarak olarak işe başlama ve işi bitiriş tarihleri aşağıdaki gibidir: İşletme İşe başlama

İşin teslimi B

2017

2018

C

2017

2018 D

2017

2018

E

2017

2017

F

2017

2017 (B) işletmesi inşaat

taahhüt işi üstlenmiştir. Diğer işletmelerin yaptıkları işler de inşaat taahhüt işidir. (B) işletmesi yıllara yaygın inşaat taahhüt işi yapmaktadır.(2017-2018) (A) Ltd.Şti. işin başından sonuna kadar (B) işletmesine yapacağı hak ediş veya avans

ödemelerinden stopaj yapacaktır. (C) işletmesi yıllara yaygın inşaat taahhüt işi yapmaktadır. (2017-2018) (B) işletmesi (C) ye yapacağı tüm hak ediş veya avans ödemelerinden stopaj yapacaktır. (D) işletmesi yıllara yaygın inşaat taahhüt işi yapmaktadır. (2017-2018) (C) işletmesi (D) ye yapacağı tüm hak ediş veya avans ödemelerinden stopaj yapacaktır. (E) işletmesinin yaptığı inşaat taahhüt işi yıllara yaygın değildir. (2017-2017) (C) işletmesi (E) ye yapacağı hak ediş veya avans ödemelerinden stopaj yapmayacaktır. (F) işletmesinin yaptığı inşaat taahhüt işi yıllara yaygın değildir. (2017-2017) (E) işletmesi (F) ye yapacağı hak ediş veya avans ödemelerinden stopaj yapmayacaktır.]]>